

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

w sprawie **D. K.**

o przestępstwo z art. 193 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 kwietnia 2024 r.

kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 26 stycznia 2023 r., sygn. IX Ka 449/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 6 kwietnia 2022 roku, sygn. akt II K 536/21

i umarzającego postępowanie

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Toruniu w postępowaniu
odwoławczym.**

Małgorzata Bednarek

Wiesław Kozielewicz

Adam Roch

[PGW]

UZASADNIENIE

D. K. został oskarżony o to, że w okresie od 7 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. w G. uporczywie nękał żonę J. W. w ten sposób, że wielokrotnie osobiście i za pośrednictwem innych osób, bezpośrednio, telefonicznie i przesyłanymi wiadomościami sms, o różnych porach dnia, groził pokrzywdzonej pozbawieniem życia jej i rodziny, porwaniem syna H. K., wywiezieniem za granicę, odebraniem go, spaleniem jej firmy, pozbawieniem jej i rodziny środków do życia, zastraszał ją w celu zmuszenia do podpisania niekorzystnej ugody odnośnie sprzedaży domu oraz rezygnacji przez nią z pieczy nad synem H., wymuszał zmianę jej żądania co do sposobu rozwiązania ich małżeństwa, straszył pozbawieniem spokoju w jej domu, czym wzbudzał u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia i udręczenia, a groźby wzbudzały w zagrożonej uzasadnioną obawę, że będą spełnione, a w dniu 31 grudnia 2020r. wdarł się do domu pokrzywdzonej J. W., tj. o czyn z art. 190a § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 193 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2022 roku, sygn. akt II K 536/21, Sąd Rejonowy w Grudziądzu uznał oskarżonego D. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym ustaleniem, że miał on miejsce w G., M. i P. gm. L. oraz że w dniu 31.12.2020 roku oskarżony wdarł się do domu pokrzywdzonej J. W. w M. i wbrew jej żądaniom nie chciał go opuścić, to jest występku z art. 190a § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 193 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, w myśl art. 11 § 3 k.k. na podstawie art. 190a § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 lata.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej oraz trzech obrońców oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2023 roku, sygn. akt IX Ka 449/22, Sąd Okręgowy w Toruniu uchylił zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 i 11 k.p.k. umorzył postępowanie wobec oskarżonego o czyn zarzucany mu aktem oskarżenia, przyjmując przy tym, że zarzucane D. K. zachowanie polegające na tym,

że w dniu 31 grudnia 2020 roku wdarł się do domu J. W. w M., które wyczerpało znamiona występku z art. 193 k.k. cechuje się znikomą społeczną szkodliwością.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia na niekorzyść oskarżonego wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, zarzucając naruszenie przepisów prawa karnego materialnego i procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. oraz art. 115 § 2 k.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. poprzez bezzasadne przyjęcie w wyniku wadliwej kontroli odwoławczej, iż czyn oskarżonego zakwalifikowany z art. 193 k.k. cechuje się znikomą społeczną szkodliwością na skutek nienależytej oceny kryteriów wymienionych w art. 115 § 2 k.k., pomijającej takie okoliczności jak motywacja sprawcy, towarzyszący mu zamiar, sposób popełnienia czynu oraz rozmiar wyrządzonej szkody, podczas gdy okoliczności te ocenione należycie i kompleksowo winny skutkować uznaniem, że czyn oskarżonego cechuje się szkodliwością społeczną wyższą niż znikoma. Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego okazała się zasadna i to w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Na gruncie niniejszej sprawy skarżący trafnie bowiem wskazał, że w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy w Toruniu dopuścił się rażącej i mającej istotny wpływ na treść wyroku obrazy przepisów prawa procesowego, tj. przede wszystkim art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. oraz materialnego – art. 1 § 2 k.k. i art. 115 § 2 k.k., co skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Zgodnie z art. 115 § 2 k.k., przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej

lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. W orzecznictwie podkreśla się, że ustawodawca, formułując w zacytowanym przepisie normatywne przesłanki oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu, zbudował zamknięty katalog okoliczności, z których każda charakteryzuje się prawną doniosłością. Pominięcie w ocenie którejkolwiek z nich, czy też formułowanie własnych okoliczności, odmiennych od ustawowych i nadawanie im zasadniczego znaczenia, stanowi naruszenie prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2016 r., V KK 250/16, LEX nr 2152411). Nie jest zatem właściwe ferowanie oceny stopnia społecznej szkodliwości, jakim nacechowane ma być dane zachowanie, wyłącznie o ocenę cząstkową, opartą na pojedynczych elementach (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., V KK 104/16, LEX nr 2080103).

Przenosząc powyższe stanowisko na grunt realiów faktycznych i procesowych rozpoznawanej sprawy, należy stwierdzić, że dokonana przez sąd odwoławczy weryfikacja oceny materialnej treści czynu z art. 193 k.k. nie cechuje się wszechstronnością i kompleksowym uwzględnieniem wszystkich mierników stopnia społecznej szkodliwości wymienionych w art. 115 § 2 k.k. Sąd *ad quem* skupił się w istocie wyłącznie na motywacji oskarżonego obliczonej na odzyskanie opieki nad synem, wynikających z nierespektowania przez J. W. orzeczeń sądowych. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku przekonuje, iż sąd tę właśnie okoliczność uczynił jedyną dla oceny ładunku społecznej szkodliwości czynu.

Sąd odwoławczy całkowicie pominął inne elementy nierozzerwalnie związane z kwestią oceny społecznej szkodliwości czynu. Na tym tle podkreślić należy choćby sposób popełnienia czynu, który przecież z uwagi na wtargnięcie oskarżonego wraz z trzema zamaskowanymi osobami posiadał niebagatelne znaczenie dla oceny ładunku społecznej szkodliwości. Z niezrozumiałych przyczyn sąd odwoławczy okoliczność tę uwzględnił wyłącznie dla uznania, że oskarżony dopuścił się czynu z art. 193 k.k., zaś zupełnie pominął ją przy ocenie jego społecznej szkodliwości. Nie sposób jednocześnie na tym tle pominąć, że oskarżony działał w sposób zaplanowany, wspólnie z innymi osobami, w sposób obliczony wyłącznie na osiągnięcie zamierzonego wcześniej celu. Podobnie zmarginalizował sąd

odwoławczy kwestię bezpośredniego zamiaru oskarżonego, działającego wprost z intencją wdarcia się do domu pokrzywdzonej. Musiał on zdawać sobie sprawę ze skutków owego podjętego z premedytacją działania, wywołującego u obecnych tam osób uzasadnione poczucie strachu. D. K. do popełnienia czynu przybrał wszak trzy zamaskowane osoby.

Powyżej opisane okoliczności posiadają zaś bezpośrednie znaczenie dla dokonania prawidłowej oceny wyrządzonej przestępstwem szkody w aspekcie psychicznym, co zostało przez sąd *ad quem* pominięte. Niewątpliwie zaistniałe zdarzenie, do którego doszło przecież w domu pokrzywdzonej, a zatem miejsca z natury rzeczy stanowiącego azyl bezpieczeństwa, musiało wiązać się traumą.

Powyższe uchybienia, mające charakter rażący, mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego, a to sprawia, że niezbędne okazało się jego uchylenie i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Rozstrzygając ponownie sprawę sąd dokona całościowej rzetelnej, kompleksowej weryfikacji stopnia społecznej szkodliwości czynu D. K., która będzie zgodna z przesłankami, o których mowa w art. 115 § 2 k.k., uwzględniając jednocześnie przedstawione powyżej uwagi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Małgorzata Bednarek Wiesław Koziół Adam Roch

[PGW]

[ms]